

Kouvolan kaupungin lausunto Kymenlaakson maakuntaohjelmaluonnoksesta 2026-2029 sekä siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta

10641/00.04.01/2025

Kaupunginhallitus 27.10.2025

Valmistelija: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, tuukka.forsell(at)kouvola.fi

Asian tausta ja päätösvallan peruste

Maakuntaohjelma on aluekehityslain mukainen asiakirja, joka laaditaan maakuntavaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Maakuntaohjelma sisältää maakunnan mahdollisuuksiin, tarpeisiin ja erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet. Lisäksi se sisältää maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset hankkeet ja painopisteet.

Kymenlaakson maakuntahallitus päätti kokouksessaan 28.10.2024 käynnistää maakuntaohjelman ja älykkään erikoistumisen strategian laadinnan. Maakuntaohjelma määrittelee mm.

- Vision 2050
- pitkän aikavälin strategisen suunnitelman (maakuntasuunnitelma)
- maakunnan kehittämiseen liittyvät keskeiset tavoitteet vuosille 2026–2029
- toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi

Kymenlaakson maakuntahallitus on 22.9.2025 päättänyt asettaa Kymenlaakson maakuntaohjelmaluonnoksen ja sen ympäristöselostuksen julkisesti nähtäville. Maakuntaohjelma-asiakirja sisältää skenaarioiden pohjalle rakentuvan pitkän aikavälin maakuntasuunnitelman sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) mukaisen nelivuotisen maakuntaohjelman.

Maakuntaohjelman luonnos ja ympäristöselostus ovat nähtävillä 23.9.-23.10.2025 välisen ajan Kymenlaakson liiton internet-sivuilla. Tämän jälkeen luonnokseen tehdään muutokset palautteiden perusteella. Lopullisesti maakuntaohjelma hyväksytään joulukuussa 2025. Kouvolan kaupunki on pyytänyt omalle lausunnolleen lisääaikaa, ja asiassa on saatu 30.9. myönnettyä lisääaikaa määräaikaan siten, että lausunto tulee toimittaa liittoon ti 28.10. mennessä.

Hallintosäännön §21 mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin monijäseniselle toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle sekä

vastata muun kaupunginhallituksen toimialaan liittyvän lainsäädännön noudattamisesta. Edelleen kuntalain 39 §:n mukaisesti kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja käyttää kaupungin puhevaltaa ja edustaa kaupunkia, ellei hallintosäännössä toisin määrätä. Siten asia saatetaan kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Kouvolan kaupungin lausunto

Kommentoitavana oleva Elinvoimainen, turvallinen ja välittävä Kymenlaakso -maakuntaohjelmaluonnos 2026–2029 sisältää useita osioita, kuten Kymenlaakso tänään, maakuntasuunnitelma, rahoitus ja vaikutusten arviointi sekä Kestävän elinvoiman, investointien ja innovaatioiden Kymenlaakso. Maakuntaohjelmaluonnoksessa asioita on käsitelty laajasti, mutta tulevaisuuden tahtotila ja konkreettiset tavoitteet sen saavuttamiseksi eivät nouse tarpeeksi selkeästi kokonaisuudessa esiin. Lähivuosille kohdentuvien toimenpiteiden tulisi olla jo konkreettisia. Laajasta kokonaisuudesta ei hahmotu selkeästi eri osioiden ja maakuntaohjelman linkki toisiinsa ja miten asiakirja ohjaa maakunnan toimintaa. Yleisesti ottaen ohjelmaluonnoksen taso on hyvin strateginen ja painotus on pitkälti ylätasen ja nykytilan kuvauksessa.

Kymenlaakson maakuntaohjelman kantavana teemana on resilienssin eli muutosjoustavuuden vahvistaminen. Poikkileikkaavia teemoja ohjelmassa ovat kokonaisturvallisuus ja kansainvälisyys. Ne sopivat hyvin kokonaisuuteen ja on tärkeää, että Kymenlaakson toimintaympäristön merkittävät muutokset ovat vaikuttaneet maakuntaohjelmassa huomioitaviin teemoihin.

Kymenlaakso tänään -osiossa on kuvattu hyvin kattavasti maakunnan nykytilaa mm. väestödynamiikan, ilmastonmuutoksen, yhdyskuntakehityksen, toimivien yhteyksien, elinkeinoelämän, koulutuksen ja hyvinvoinnin osalta. Hyvin laajan ja monipuolisen katsauksen myötä ohjelmaluonnoksen painopiste on kuitenkin liian paljon nykytilankuvauksessa verrattuna muihin osioihin.

Maakuntasuunnitelman taustaksi on vuosina 2024–2025 tehty tulevaisuustarkastelu, jossa päivitettiin aiemman skenaarioharjoituksen pohjalta maakunnalle kolme vuoteen 2050 ulottuvaa skenaariota. Skenaarioita päivitettiin huomioiden merkittävät toimintaympäristöön vaikuttavat epävarmuudet. Työ pohjautui edelliseen skenaariotyöhön ja sen päivityksiin, sillä pohjan todettiin olevan yhä relevantti. Edellisessä skenaariotyössä päivityksineen oli jo huomioitu Venäjän Ukrainaan kohdistaman laittoman hyökkäyssodan vaikutuksia – ml. uhat ja mahdollisuudet - niin toimintaympäristöön laajemmin kuin erityisesti Kymenlaakson maakuntaan. Skenaariot ja niiden vaikutukset ovat hyvin kuvattuja. Samoin osana skenaariotyöskentelyä tunnistetut varautumisen osa-alueet ja niihin liittyvät toimenpiteet olivat hyvin relevantteja. Samassa yhteydessä laadittiin Kymenlaakson väestö- ja työpaikkasuunnite, joka ulottuu vuoteen 2050.

Älykkään erikoistumisen strategia ohjaa kehittämistä alueen vahvuuksien – bio- ja kiertotalouden, logistiikan ja digitalouden – ympärille, mutta samalla korostetaan yritysten roolia muutoksen moottoreina. Strategian mukaan Kymenlaaksossa tähdätään siihen, että jokainen yritys – kokoon katsomatta – löytää paikkansa osana elinvoimaista ja ketterää innovaatioekosysteemiä. Lähtökohta on hyvä, mutta jäi epäselväksi, kuinka paljon yrityskentän tarpeita ja näkökulmia on otettu huomioon älykkään erikoistumisen strategiaa valmisteltaessa. ÄES-valmisteluprosessin aikana työpajoissa kyllä käytiin keskustelua, mutta saatua palautetta ja näkökulmia ei ole otettu riittävästi huomioon. Näin ollen ÄES-kärkiin ei ole tehty riittävällä tasolla muutoksia ja päivityksiä, vaan ne ovat hyvin pitkälti samat kärjet 5 vuoden takaa.

Konkreettisina muutoksina Kouvolan kaupunki esittää tähän osioon seuraavia:

- Datatalous on nyt digitalouden alla ja samalla tasolla mm. peliteknologian kanssa. Huomioiden datatalouteen liittyvät isot investoinnit ja alan mahdollisuudet, sen tulisi olla vielä selkeämmin huomioitu strategisena painopisteenä.
- Digitalouden fokusalueissa voitaisiin nostaa esiin tekoälyn soveltaminen teolliseen käyttöön
- Elintarvikeala voisi näkyä vielä vahvemmin fokusalueissa, nyt elintarvikekehitys on huomioitu Bio- ja kiertotalouden alla.
- Matkailu ja elämystaloutta pitää huomioida jotenkin myös ÄES-kärjissä tai niiden alla fokusalueena, sillä ohjelmaluonnoksessa sitä ei ole huomioitu strategisissa kärjissä tai fokusalueissa.

Kouvolan kaupungin näkökulmasta ÄES-kärjet pitää päivittää vastamaan vielä paremmin nykytilanteen tarpeita ja alueen vahvuuksia. Mikäli niiden päivittäminen ei onnistu osana maakuntaohjelman lausunto- ja valmisteluprosessia, niin maakuntaliiton, kaupunkien, elinkeinoyhtiöiden ja kauppakamarin kesken tulisi järjestää vielä erillinen työpaja asian osalta.

Erityisesti elämystalouden ja matkailun puuttuminen varsinaisista kärjistä ja fokusalueista on iso puute. Erillisessä kappaleessa tulee kyllä esiin Kymenlaakson tahtotila kehittää elämystaloutta. Ottaen huomioon kuitenkin elämystalouden ja matkailun merkityksen ja potentiaalin maakunnan elinvoimalle, sen pitäisi olla huomioitu varsinaisissa fokusalueissa. Kouvola (ja koko Kymenlaakso) ovat mukana Itäisen-Suomen kasvuohjelmassa, jota VisitFinland koordinoi ja hallinnoi. Kasvuohjelmassa olisi tärkeä löytää alueilta vastinhankeita ja vastinrahoitusta ja se on ollut haastavaa täällä jo pitkään, kun matkailu- ja tapahtumat eivät ole maakuntaohjelmassa riittävällä tavalla mukana.

Maakuntaohjelman toteuttamista rahoitetaan EU:n, valtion, kuntien, kuntayhtymien, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden, julkisen sektorin

sekä yksityisten toimijoiden rahoituksella. EU:n ohjelmakausi (rahoituskausi) 2021–2027 jatkuu ja maakuntaohjelmakauden aikana alkaa myös EU:n rahoituskausi 2028–2034. Kokonaisuutena rahoitusta koskeva osio on aika suppea. Vaikka tulevaa rahoituskautta koskevat neuvottelut jatkuvat vielä vuoteen 2027 olisi ohjelmassa voitu tehdä ennakoivaa katsausta tulevan rahoituskauden painopisteisiin ja mahdollisuuksiin. Samoin nykyisen rahoituksen kohdentumista ja vaikuttavuutta olisi voitu avata vielä laajemmin.

Maakuntaohjelman ympäristöselostuksen tehtävä on tunnistaa ja kuvata Kymenlaakson maakuntaohjelman 2026–2029 toteuttamisen aiheuttamat merkittävät ympäristö- ja sukupuolten tasa-arvovaikutukset sekä esittää toimenpiteitä kielteisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi. Ympäristöarvioinnin tarkoitus on varmistaa, että ohjelma on laadittu kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja että se edistää kansallisella ja maakunnallisella tasolla hyväksyttyjen ympäristötavoitteiden toteuttamista.

Maakuntaohjelmaluonnoksen loppuvalmistelun aikana tulee vielä yllä mainittujen seikkojen lisäksi panostaa luonnoksen hiomiseen visuaalisempaan ja selkeään esitysmuotoon.

Liitteenä maakuntaohjelma 2026-2029 luonnos sekä maakuntaohjelman ympäristöselostus.

Lisätietoja: apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, puh. 020 615 9333, [tuukka.forsell\(a\)kouvola.fi](mailto:tuukka.forsell(a)kouvola.fi) ja kehittämispäällikkö Ilari Huhtinen, puh. 020 615 6256, [ilari.huhtinen\(at\)kouvola.fi](mailto:ilari.huhtinen(at)kouvola.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. antaa edellä esittelytekstissä kuvatun lausunnon Kymenlaakson maakuntaohjelmaluonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta.
2. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 28.10.2025 lukien.

Kaupunginhallituksen päätös: